

§1. Gramatické funkce

A. Nominální hovno

- = „nic“ (negativum věci)
- (1) *Jezdil mi po těle tím naslouchadlem dost dlouho a pak ten doktorskej telefon odložil.* **Hovno** tam slyším, tep má normální a to blbý EAG tu nemáme.
Nic tam neslyším
- (2) *Když nejde vo život, tak de vo hovno.*
tak nejde o nic
- (3) *Dvě ženský se dověděly, co jim pomůže – jedna, že má doma poklad a druhá, že ztrácí čas [s [[na [hovno]^{NP}]^{PP} chlapem]^{NP}]^{PP}.*
s chlapem na nic

B. Adnominální hovno

- = „žádný“ (negativum identity) ve smyslu „ne správný, ne pořádný“
- (4) *A jestli se ted'ka urazíš a neodepíšeš tak seš hovno chlap a intelektově jsem tě porazil.*
tak nejsi žádný chlap
- (5) *Tatínek na toho králikáře zařval: Já jsem ti hovno přítel.*
Já ti nejsem žádný přítel.

C. Adverbální hovno

- = „ne, vůbec ne apod.“ (negátor)
- (6) *Kecáš! – Hovno kecám, fakt to řek!*
Nekecám
- (7) *Pomoh ti s tím, ne? – Ale hovno mi pomoh!*
Ale vůbec mi nepomoh!
- (8) *Měl by ses mu omluvit. – Hovno omluvit! / Hovno já jemu, on mně!*
Žádný omluvit! / Žádný ~ ne já jemu, on mně!

D. Výpovědní hovno

- = „ne, vůbec ne, [to je] nesmysl, není to tak, to není možné apod.“ (negativní částice)
- (9) *Von je to pracovitej chlap, no jó! – Hovno, kretíno je to.*
Nesmysl
- (10) *Ženská je namyšlenej mor společnosti. Proč? Myslí si že bez ní chlap nepřežije. Ale hovno. Chlap si jídlo uděla, chlap si přinejhorším uklidi, chlap se zařídí.*
Ale vůbec ne.
- (11) *Tak Petr je na kluky! – Hovno! To sis ted' vymyslela!*
To není možné!

§2. Gramatické konstrukce

- jen v singuláru

(12) ***Hovna** vidim.

- v nominální funkci se skloňuje v pádu, v adnominální je nesklonné

(13) *Kdy už ty parlamentní lemy udělaj zákon že do 20 jezdit jebkou s **hovno** výkonem a označením a daleko větší dohled policie?* s žádným

- neumožňuje negativní shodu (tzv. dvojí negaci)

(14) ***Hovno** nevidim.

(15) ***Nic** vidim.

(16) *Jezdit sám je na **hovno**.*

(17) *Jezdit sám je na **nic**.*

(18) *To eště PG24 stála za **hovno**.* [tehdy neměla hodnotu, teď má]

(19) *To eště PG24 nestála za **nic**.*

(20) *To eště PG24 nestála za **hovno**.* [tehdy měla hodnotu, teď nemá]

(21) **To eště PG24 stála za **nic**.*

- nelze determinovat

(22) **To/jeho/ňáký/každý **hovno** vidim.*

- v nominální, adverbální a výpovědní funkci lze modifikovat emfatickými atributy (*velký, úplný, pěkný* apod.); nikoli v adnominální

(23) *Pomoh ti s tím, ne? – Ale s velkým **hovnem** mi pomoh!*

(24) *Spíš? – Velký **hovno** spim!*

(25) ?**velký **hovno** chlap*

§3. Sémantická motivace

- *minimal-unit expressions* = a) výrazy označující malé věci (např. „kus“, „stopa“, „tečka“) – velikostní minimalita a b) výrazy označující generické pojmy (např. „věc“, „osoba“, „duše“) – informativní minimalita; „[minimal-unit] expressions inherently denote an endpoint, and they give rise to scalar implications when they are used non-specifically [...]“ (Haspelmath 1993: 226); často se metonymicky užívají jako emfatická negativně-polární nebo negativní indefinita, v této funkci se mohou gramatikalizovat

(26) *Nebyla tam ani **živá duše**.*

„Nebyl tam (vůbec) nikdo.“

(27) *Nenapsala ani **čárku**.*

„Nenapsala (vůbec) nic.“

(28) irština (Ó Dónaill 1977; Haspelmath 1993: 227)

Ní bhfuair eas a dhath.

NEG dostal/a_jsem ART stopa

„Nedostal/a jsem nic.“

- lexikální *hovno* „výkal“ je *minimal-unit expression* s minimalitou danou (kulturní) nicotností, bezcenností, bezvýznamností; tabuovost, vulgárnost zdrojového lexému přispívá k jeho expresivitě a emfatičnosti, nikoli ke gramaticky negativnímu významu
- alternativní emfatické negátory: a) eufemismus *houby*, b) *prd*, *prdlajs*, *prdlačka* apod., c) *stará bela* apod.

(29) *Vidim houby ~ prd ~ starou belu.*

(30) *To je na houby ~ na prd. Stojí to za starou belu.*

(31) *Je to houby ~ prd chlap.*

(32) *Houby ~ Prdlajs ~ Starou belu!*

(33) **Vidim velkej prd ~ velkou starou belu.*

(34) světšská čeština

Koumá karas.

< *koumat* „vědět, znát, rozumět, poslouchat, pozorovat, vidět“

< *karas* „bláto, hnůj, výkal“

§4. Gramatikalizace

- nízká míra gramatikalizace, podle některých parametrů (Lehmann 1985) vůbec:
 - ne eroze (redukce fonologické integrity)
 - ne zvýšení vázanosti
 - ne fixace sledu (redukce syntagmatické variability)

A. Desémantizace (redukce sémantické integrity)

- „výkal“ > „nic“ (>) „žádný“ (>) „ne-, ne“
- ale: ontologické omezení v nominální funkci (nikoli životný objekt)
- ale: možnost využití výrazové homonymie a sémantického kontrastu gramatického a lexikálního výrazu k aktualizaci

(35) *Víš, některý lidi holt taky pracujou a musej se najíst, pane Velkoduchovný, který **hovno**^{GRAM} dělá (vlastně ani to **hovno**^{LEX}, když nežere) a může se flákat a vymejšlet kraviny.*

(36) *Bude mít celej život **hovno**^{GRAM}, a až si tě vezme, tak možná jen půl **hovna**^{LEX}. Nebude mít celej život nic, a až si tě vezme, tak možná bude mít jen půl (toho) nic.*

(37) *Věřit a myslet znamená **hovno**^{GRAM} vědět. – Nic osobního, ale vy nevěříte. A z těch protikladů, které jste napsal ani nepřemýšlíte. Kolik **hoven**^{LEX} teda víte? 2 nebo žádné?*

(38) *Úklidová služba na **hovno**^{GRAM=LEX} [titulek článku o oznámení bytového družstva nájemníkům, aby po sobě uklízeli výkaly]*

B. Obligatorifikace (redukce paradigmatické variability) a zvýšení paradigmaticity

- morfologická omezení: singulár, nesklonný adnominální modifikátor
- ale: nepravidelnost v rámci paradigmatu negativ (absence negativní shody)
- ale: existence alternativních výrazů

§5. Areálový aspekt

- negativní *hovno* např. ve slovenštině a polštině, ale také ve španělštině; nikoli v němčině, angličtině, maďarštině aj.

(39) slovenština

*Moje tvrdenie, že sme sa dozvedeli **hovno**.*

*„Život je na **hovno**!“ zreval som.*

*Pokiaľ sa Rusko skryje za imunitu tak je **hovno** chlap.*

*Skus niečo ine a do politiky sa nehrab, hlavne keď tomu **hovno** rozumies.*

(40) polština

***Gówno** mnie to obchodzi.*

„Hovno mě to zajímá.“

(41) španělština

*Quizá porque me importa **una mierda** la crisis en la que vivimos.*

„Snad proto, že mě hovno zajímá ta krize, v které žijeme.“

- čeština patří k análně-vylučovacímu areálu, slovenština původně k sexuálnímu (Ďurovič 1996)

(42) *Mám okuliare do diaľky, a aj tak **piču** vidím.*

(43) *Ide slepy a poloslepy poloslepemu padne do oka mucha a povie **piču** vidím a slepy povie čawte baby.*